

Necròpolis de Sant Quirze i Santa Julita

Sant Quirze del Vallès

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Entorn de l'església parroquial de Sant Quirze i Santa Julita
Alçada: 188 metres

Coordenades:

Latitud: 41.53326
Longitud: 2.08133
UTM Est (X): 423364
UTM Nord (Y): 4598364

Classificació

Número de fitxa 08238 - 9
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Medieval
Segle Segles V-XIII
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: L'excavació de la necròpolis va ser interrompuda abans de ser finalitzada, fet que va suposar la destrucció de part del jaciment. Tot i la seva protecció les obres van avançar i es va preservar només l'espai que no quedava afectat per les construccions projectades. Avui en dia no hi ha cap protecció específica que permeti conservar l'espai no excavat.
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIL
Observacions protecció: La necròpolis de Sant Quirze i Santa Julita està inclosa al Catàleg de béns a protegir de Sant Quirze del Vallès de l'any 2022 com a BCIL (núm. J-24) i com a Àrea d'interès arqueològic (publicat al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya DOGC n. 9192 amb data 27/06/2024).
Data aprovació: dj., 27/06/2024 - 12:00

Número inventari	Inventari del Patrimoni Arqueològic i Paleontològic de Catalunya:
Generalitat i altres inventaris	IPAPC-14869
Accés	Fàcil
Ús actual:	Social
Titularitat	Pública
Titular:	Ajuntament de Sant Quirze del Vallès
Fitxes associades:	
	<u>Església Parroquial de Sant Quirze i Santa Julita</u>
Autoria de la fitxa	Laura Pinto Font. INSITU SL.
Data de registre de la fitxa:	dc., 25/12/2024 - 11:07

Descripció

Àrea adjacent a l'antiga església parroquial de Sant Quirze i Santa Julita on es van documentar les restes parcials d'una necròpolis tardoantiga i altmedieval, d'entre els segles V i XIII, amb 63 enterraments i un total de 67 individus (la majoria de tombes eren individuals excepte dues que contien tres individus cadascuna).

Per interessos de l'empresa constructora, les intervencions arqueològiques es van centrar en els espais que es veien més afectats pel projecte d'obra, corresponents a la construcció de l'actual pàrquing subterrani i la reurbanització de l'avinguda Pau Casals, i es va deixar de banda l'espai més proper a l'església parroquial, on hi havia la densitat més alta de restes conservades. L'excavació va quedar aturada i per aquest motiu avui en dia una part de l'espai està edificada i una altra part no ha estat urbanitzada.

Es calcula que la zona excavada representa només la meitat del que devia ser l'antiga necròpolis de Sant Quirze que, segones les investigadores, degué ser molt important, tant pel nombre de restes localitzades en una àrea de petites dimensions com pel fet de tractar-se d'un espai funerari que segurament va assumir durant un període bastant ampli de temps la major part de les morts que es van produir a la població.

La necròpolis estava conformada per un ampli ventall de tombes: de cista simple, antropomorfes, de coberta de lloses, de còdols amb coberta de lloses, de banyera i de banyera amb coberta de lloses. Totes les tombes tenien orientació oest-est, amb el cap a l'oest i els peus a l'est, disposició típica en les necròpolis medievals, i la gran majoria no tenia aixovar. Algunes tombes presentaven elements d'identificació en superfície, principalment amb grans pedres aïllades. Al contrari del que resulta habitual en aquest període, a causa de l'espai sagrat limitat, en el cas de la necròpolis de Sant Quirze no es produeix una reutilització de les tombes, si bé és cert que a la zona més pròxima a l'església hi havia una distribució més anàrquica i caòtica, amb algunes superposicions (probablement perquè era l'espai més valorat socialment) mentre que els sectors més allunyats presentaven una distribució més ordenada, indicant possiblement una menor demanda per ocupar aquest espai.

Observacions:

La zona de l'antiga sagrera de la parròquia de Sant Quirze i Santa Julita ha patit diverses modificacions en la seva història recent que han afectat la necròpolis. Entre elles, les reformes de l'església i del seu espai immediat al segle XVIII així com l'explotació de l'anomenat "hort del rector". D'altra banda, adossat al costat nord de l'església, hi havia el conegut com a antic cementiri que l'any 1907 va ser traslladat a la zona de can Casablanques. Al seu lloc s'hi va construir posteriorment una

pista de bàsquet que va afectar aquesta part de la necròpolis, tal i com es va constatar durant el seguiment arqueològic del juliol del 2005. Finalment l'any 2000 es va modificar l'espai existent davant la rectoria amb la desaparició del jardinet i l'edificació d'una gran escalinata; segons fonts orals, aquesta transformació hauria afectat també part de les restes arqueològiques.

Història

El mes de juliol de l'any 2005, amb motiu del projecte de construcció d'una nova església, un aparcament subterrani, un bloc de pisos i una nova plaça annexos a l'església parroquial, el CEPAP (centre de recerca de la Universitat Autònoma de Barcelona) va realitzar un seguiment arqueològic dins l'àrea afectada, principalment la zona de l'església nova. Aquest primer seguiment va donar resultats molt escassos, però amb la troballa de les primeres restes de la necròpolis a l'espai anomenat "l'hort del rector" (una àrea d'aproximadament 400m² a l'est de l'absis de l'església), el gener de l'any 2006 va iniciar-se una intervenció arqueològica. A principis de març d'aquell mateix any l'excavació es va veure aturada per problemes de finançament i per manca d'entesa entre l'empresa constructora i l'Ajuntament i, fins a dia d'avui, els treballs arqueològics encara no s'han reprès.

Pel que fa a la història de la necròpolis, els treballs arqueològics han documentat com a mínim quatre fases relacionades amb un ús funerari del lloc. La primera fase consistiria en l'establiment d'un primer temple paleocristià documentat a partir de restes constructives d'un edifici amb paviment d'opus signinum i dues tombes; aquest estaria relacionat amb un moment inicial del culte al voltant dels segles V-VI, anterior al que fins ara es coneixia per la documentació escrita. Posteriorment es produí una segona fase situada entre els segles VII-IX, representada per les tombes de banyera excavades al sòl i altres amb cobertes de lloses, seguida per una tercera fase caracteritzada per tombes antropomorfs dels segles IX i XI, probablement relacionades amb l'establiment de l'església a la qual fa referència la primera documentació escrita conservada. Finalment trobem una última fase entre els segles XI i XIII a la qual pertanyerien les tombes de cista simple, moltes d'elles amb aixovar associat. L'espai perdria el seu ús funerari durant la baixa edat mitjana i, ja en època moderna, després de les grans reformes de l'església, l'indret seria destinat a l'hort del rector, que va estar en ús fins la reforma urbanística d'inicis del 2000.

Bibliografia

CASADO, Irina (2001). *Sant Quirze del Vallès*. Cossetània Edicions.

DDAA (2024) *Catàleg de béns a protegir. Pla d'ordenació urbanística municipal de Sant Quirze del Vallès*. Ajuntament de Sant Quirze del Vallès.

LÓPEZ-PRAT, Mònica (2005). *Memòria del seguiment arqueològic als entorns de l'església de Sant Quirze i Santa Julita*.

LÓPEZ-PRAT, Mònica; GARCIA-GUIXÉ, Elena (2012). La necròpolis de Sant Quirze i Santa Julita (Sant Quirze del Vallès), entre l'antiguitat tardana i l'alta edat mitjana. A N. Molist i G. Ripoll (ed.), *Arqueologia funerària al nord-est peninsular (segles VI-XII)*, Monografies d'Olèrdola 3.2, MAC, Barcelona, pàgs. 421-430.

LÓPEZ-PRAT, Mònica; VEGA BOLÍVAR, Susana (2009). *Memòria de les intervencions arqueològiques als entorns de l'església de Sant Quirze i Santa Julita (Sant Quirze del Vallès, Vallès Occidental)*. Mem. núm. 9212.

Enllaços d'interès:

[Inventari del Patrimoni Arqueològic i Paleontològic de Catalunya](#)

